

Kriresentersekretariatet

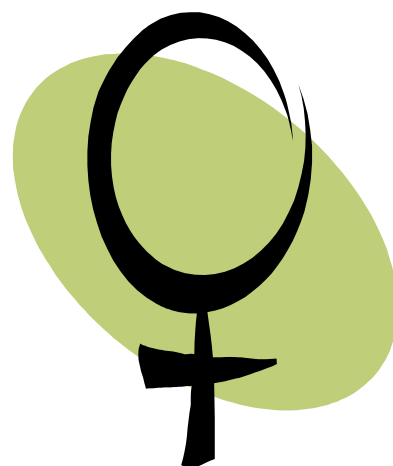
Storgata 11, 0155 Oslo Tlf: 23 01 03 41 / Fax: 23 01 03 01

E – mail : Ks.sekretariatet@oslo.online.no

Web – adresse www.kriresenter.com

Årsmelding

2000

INNHOLD

Organisasjonen	side 3
Kontaktutvalget	side 4
<ul style="list-style-type: none">- Møter- representant kontaktmøter BFD- Årsmøte 1999- Organisatorisk- Økonomi- Medlemmer	
Medlemssentre	side 7
- Statistikk Kriसेsentrene	
Sekretariatet	Side 8
<ul style="list-style-type: none">- Nyhetsbrev- Politisk- Medlemssentre- Konferanser og seminarer- Samarbeid med andre organisasjoner- Kontakt med offentlige myndigheter- Aksjoner/demonstrasjoner- Samarbeid med forskere og studenter- Høringsinstans- Media- Internasjonale prosjekt - og nettverksarbeid	
Oppsummering	Side 20

ORGANISASJONEN

Krisesentersekretariatet er en medlemsorganisasjon for krisesentre/-telefoner som arbeider i forhold til mishandlede og/eller voldtatte kvinner. Krisesentersekretariatet ble etablert i 1994, og bakgrunnen var et ønske om å samles i en felles organisering som skal bidra til å styrke krisesentrene arbeid utad.

Et felles organ kan styrke en synliggjøring av krisesentrenes arbeid og vold mot kvinner, og krisesentrene blir en sterkere pressgruppe i forhold til myndigheter og lovgivende organer gjennom at vi står samlet. Krisesentersekretariatet arbeider utfra Krisesenterbevegelsens plattform vedtatt på Landskonferansen i 1982:

"VOLD MOT OG MISHANDLING AV KVINNER ER EN DEL AV KVINNEUNDERTRYKKINGEN. KVINNEUNDERTRYKKINGEN ER SAMFUNNSBESTEMT.

Vi ønsker derfor å angripe ethvert forhold i samfunnet som legitimerer, underbygger og opprettholder vold mot kvinner. I dette arbeidet er vi partipolitisk nøytrale og ikke tilknyttet bestemte organisasjoner eller trossamfunn.

KVINNER ENES I KAMP MOT UNDERTRYKKING AV KVINNER - PRIVAT SÅVEL SOM SAMFUNNSMESSIG.

Ved siden av driften av det enkelte krisesenter/telefon, skal vi påvirke samfunnet til å endre syn på vold mot kvinner, ved blant annet å drive informasjonsarbeid, systematisk registrering av vold mot kvinner, følge opp aktuelle saker i pressen, bearbeide holdninger.

Og kreve full offentlig finansiering på krisesentrenes/telefonenes premisser. Arbeidet skal i prinsippet være lønnet. Vi skal opprettholde kontakt mellom krisesentre/telefoner og i størst mulig grad støtte hverandre i felles saker."

Vold mot kvinner er ikke et individuelt problem, men et kollektivt samfunnsproblem.

Vi ønsker å påvirke samfunnet til å endre sitt syn på vold mot kvinner gjennom å følge opp og ta tak lover og retningslinjer som er ment å ivareta kvinners rettssikkerhet, legge press på offentlige myndigheter gjennom direkte henvendelser, lobbying og samarbeid med andre kvinneorganisasjoner. Vi skal drive holdningsskapende arbeid gjennom utadrettet informasjon, systematisk registrering av de kvinner som tar kontakt med krisesentrene og påvirke til tiltak innenfor det offentlige hjelpeapparatet som ivaretar kvinner som har vært utsatt for mishandling og seksualisert vold.

Krisesentersekretariatet skal være et bindeledd mellom krisesentrene, offentlige myndigheter, forskningsinstitusjoner, kvinneorganisasjoner i inn-og utland og samfunnet forøvrig. Sekretariatet koordinerer og delegerer reaksjoner både lokalt og på riksplan, utarbeider pressemeldinger og er med på å profilere krisesentrene utad. Samordning og støttearbeid til krisesentre/telefoner som trenger hjelp i enkeltsaker er også på dagsorden.

Årsmeldingen fra Krisesentersekretariatet skal gi en kort oversikt over det arbeidet som er utført ved kontoret . Arbeidet skjer i nært samarbeid med Kontaktutvalget for Krisesentersekretariatet. Kontaktutvalget består av 5 valgte personer som representerer hver sin region etter følgende inndeling. Region Sør-Øst 2 representanter, region Nord 1 representant, region Vest 1 representant. Krisetelefonene har egen valgt representant. Kontaktutvalget har møter 4-5 ganger i året. Årsmøtet er Krisesentersekretariatets høyeste organ.

KONTAKTUTVALGET

Det gis herunder en kort oversikt over arbeidet i Kontaktutvalget.

Kontaktutvalget (heretter kalt KU) fungerer som Sekretariatets styre og har arbeidsgiveransvar for daglig leder og det overordnede økonomiske ansvaret for kontoret. Det er utarbeidet egne retningslinjer for KU's mandat og funksjon. Representanter + vara blir valgt for to år av gangen. KU har i år 2000 bestått av følgende personer med vara:

Region Nord -	Medlem:	Ragnhild Forså (Mosjøen Krisesenter)
	Varamedlem:	Trude Langås (Sør Helgeland Krisesenter)
Region Vest -	Medlem:	Liv Teigen (Sogn og Fjordane Krisesenter)
	Varamedlem:	Audhild Øyaas Wuttudahl (Orkdal og Omegn Krisesenter)
Region Sør-øst -	Medlem:	Unni Kiil (Moss Krisesenter)
	Varamedlem:	Ethel Standal (Asker og Bærum Krisesenter)
	Medlem:	Tove Hægg Værsland (Vest Agder Krisesenter)
Krisetelefon	Varamedlem:	Sidsel Rasmussen (Indre Østfold Krisesenter)
	Medlem:	Torild Mikalsen Nedreberg (Krisetelefon i Sogn og Fjordane)
	Varamedlem:	Bodil Kaarby (Alta Krisetelefon)

Møter

Kontaktutvalget har avviklet følgende møter i 2000:

09. februar	Oslo
23.mars	Trondheim
27.april	Oslo
8. – 9. september	Oslo

KU-representanter på møter i departementene.

Ragnhild Forså – fast representant til møter i Barne- og familiedepartementet (BFD)

Unni Kiil – vararepresentant til møter i Barne- og familiedepartementet

Unni Kiil har deltatt på møter i BFD i forbindelse med utarbeidelse av en veileder om barn på krisesentrene.

Årsmøte 2000

Årsmøtet ble avholdt på Radisson SAS Royal Garden Hotel i Trondheim fredag 24. Mars. Årsmelding, regnskap og budsjett ble enstemmig godkjent.

Krisesentersekretariatet skal jobbe for å tilegne seg kunnskap, forståelse og øke kompetansen, samt fremme den internasjonale solidariteten i kampen mot vold mot kvinner. For å aktivisere flere medlemmer til å delta i internasjonalt arbeid, hadde KU foreslått en gruppe som skal arbeide med internasjonale prosjektarbeid. Årsmøtet godkjente at det ble opprettet en internasjonal prosjektgruppe.

KU og Moss krisesenter la fram forslag til en handlingsplan for arbeidet til Sekretariatet fram til 2002. Handlingsplanen skulle være et arbeidsredskap med konkrete mål- og tiltaksplaner for Sekretariatet og krisesentrene på områder der man ønsket å gjøre en særlig innsats.

Målet var at de som skulle delta skulle være bredest mulig sammensatt fra alle deler og grupper innen organisasjonen. Alle var like viktige for å gi best mulig kunnskap, holdninger og skape størst mulig aksept for mål og tiltak som skulle iverksettes. Krisesentersekretariatet skulle ta kontakt med andre organisasjoner med kunnskap på tiltakene i handlingsplanen. Et nettverk med organisasjoner ville ikke

bare heve vår kompetanse, men også få flere til å engasjere seg i problematikken vold mot kvinner. En handlingsplan skulle legge vekt på å skape engasjement og deltagelse, samtidig som det var viktig å kvalitetssikrere krisesentrene.

Handlingsplanen skulle gjennomføres innen rammen av krisesentrenes og Krisesentersekretariates ordinære aktivitet og arbeid. Opplegget måtte derfor bevist struktureres for å oppnå hensikten. Resultatet av handlingsplanen for dette året må derfor sees som en prioritert- og ideplattform for videre planlegging og arbeid.

Årsmøte vedtok følgende satsningsområder :

Vold mot kvinner med funksjonshemning - Kvinners rettssikkerhet - Holdningskampanje med målgruppe menn – Vold mot kvinner med innvandrerbakgrunn.

Etter den offisielle delen av årsmøtet var avsluttet, holdt jusstudentene, Anne Kari Braathen og Stine Molstad Novsjø innlegg om bruken av besøksforbudet, straffeprosesslovens § 222a. De hadde jobbet et år med en særavhandling om besøksforbudet. Det var viktig å kvalitetssikrere krisesentermedarbeidere i bruken av det viktigste virkemiddelet vi har i dag for å beskytte kvinner som er utsatt for trusler og vold. Rådgiver ved Likestillingscenteret, Rachel Paul, har vært en stor støttespiller i arbeidet med Women`s House i Vilnius. Paul fortalte om krisesenteret, status i dag og videre arbeid for å styrke kvinners posisjon i samfunnet i Vilnius.

Regjeringens Handlingsplan "Vold mot kvinner" ble presentert av rådgiver ved Likestillingscenteret Rachel Paul. Ut fra debatten kom det klart fram at krisesentrene er glad for at Regjeringen har laget en handlingsplan mot vold mot kvinner, men Regjeringen har ikke klart å se på vold mot kvinner i et helhetlig perspektiv. Årsmøtets deltagere savnet tiltak for voldsutøveren, samt at flere av tiltakene er foreslått er allerede påbegynte.

Organisatorisk

Ragnhild Forså har hatt arbeidsgiveransvaret for hele perioden. Det har vært avholdt en medarbeidersamtaler i løpet av året. Unni Kiil har vært personal ansvarlig, og ansvaret for HMS ble Torild Nedreberg valgt til å ivareta.

Ragnhild Forså gikk gjennom forslagene til tiltak i en handlingsplan fra medlemmene som kom fram på årsmøtet i 1999. KU gikk igjennom svarene og en endelig konklusjon ble sendt til medlemsentrene. KU`s forslag til handlingsplan for Krisesentersekretariatet ble utarbeidet og sendt til høring samtidig. KU`s forslag ble godkjent på Årsmøtet 2000 med tillegg -Vold mot kvinner med innvandrerbakgrunn.

Ut fra vedtak på årsmøtet har KU i samarbeid med daglig leder av Sekretariatet utarbeidet en søknad om midler til en prosjektstilling. Målet er å styrke kompetansen på krisesentrene i forhold til vold mot kvinner med innvandrerbakgrunn og forebyggende arbeid/undervisning i forhold til seksualisert vold rettet mot unge jenter. Søknaden er i trå med satsningsområdene i Regjeringens handlingsplan "Vold mot kvinner"

KU har i trå med årsmøtevedtak fra 31.10.1997 sendt registreringsskjema til høring til medlemmene. Vedtaket sier at registreringsskjemaet skal brukes over en treårs periode uten endringer. Statistikk, dokumentasjon og registrering er en viktig utadrettet del av vårt arbeid for å synliggjøre vold mot kvinner, samt konsekvensen av volden. KU ser klart at registreringsskjemaet ikke gir et reelt bilde av alle problemområdene, noe som også bekreftes av forskere som har bruk de registreringer som Sekretariatet samler inn fra medlemmene. Høringsuttalelsene er bearbeidet av KU, og sendt til vedtak på årsmøtet.

Økonomi

Sekretariatets regnskapsfører er Lauritzen Regnskap A/S. Geir Bakke er Sekretariatets statsautoriserte revisor som reviderer alle regnskap og prosjekter.

Medlemmer av Krisesentersekretariatet har gjennom kontrakt forpliktet seg til å betale 1,5% av totalt budsjett for året i kontingent.

I tillegg til medlemskontingent har Sekretariatet fått innvilget midler fra Barne- og Familiedepartementet til Likestillingspolitisk opplysningsarbeid og til norske kvinneorganisasjoners internasjonale arbeid, samt reise stipend til FN's Kvinnekonferanse Beijing +5 i New York. Helse og sosialdepartementet innvilget midler til et seminar i Vilnius. Barne- og familiedepartementet og Helse- og sosialdepartementet bevilget totalt kr. 100 000 til arbeidet med å heve kompetansen hos ansatte og vakter på krisesentrene om vold mot kvinner med funksjonshemning. Nettverk for kvinner med funksjonshemning som Sekretariatet har samarbeidet med i dette prosjektet, har ført prosjektregnskapet. Daglig leder har holdt innlegg på flere møter og konferanser. For dette arbeidet har Sekretariatet hatt en god inntekt. Dette har medført at underskuddet fra 1999 er borte, og regnskapsmessig er Sekretariatet i balanse. Til jul i år 2000 fikk Sekretariatet en gave på kr.6000 fra Anglican Chaplaincy i Norge, St.Edmund's Church i Oslo. Disse midlene vil bli prioritert til arbeidet med en hjemmeside på Internett.

Sekretariatet har mottatt administrative midler fra Operasjon Dagsverk gjennom FOKUS, i forbindelse med Sekretariatets prosjekt i Sør Afrika.

Medlemmer

Ragnhild Forså har deltatt på møter i Norsk Kommuneforbund

Unni Kiil har deltatt på møter i Barne- og familiedepartementet i forbindelse med arbeidet med å lage en veileder til det offentlige hjelpeapparatet og krisesentrene om temaet – barn på krisesentrene.

KU medlemmer har deltatt på regionskonferanser, og har hatt Sekretariatsmøter og avholdt valg til KU i forbindelse med dette.

Ragnhild Forså sitter som medlem i den internasjonale prosjektgruppa.

MEDLEMSSENTRE

I år 2000 ble Kriresentersekretariatet drevet av 24 krisesentre og 5 krisetelefoner.

Følgende krisesentre/telefoner var medlemmer av Kriresentersekretariatet i 1999:

Alta Krisetelefon, Asker og Bærum Kriresenter, Betzy Kriresenter, Bodø Kriresenter, Gjøvik Kriresenter, Harstad Kriresenter, Indre-Østfold Kriresenter, Kriresenteret for Ytre Helgeland, Krisetelefonen i Flora, Krisetelefonen i Førde og omegn, Krisetelefonen i Indre Sogn, Lofoten Kriresenter, Mosjøen Kriresenter, Moss Kriresenter, Nord Trønderlag Kriresenter, Nordkapp Krisetelefon, Orkdal og omegn Kriresenter, Rana Kriresenter, Romerike Kriresenter, Sogn og Fjordane Kriresenter, Stavanger krisesenter, Sør-Helgeland Kriresenter, Tromsø Kriresenter, Vest Agder Kriresenter, Vesterålen Kriresenter, Vest-Finnmark Kriresenter, Vestfold Kriresenter, Øst Finnmark Kriresenter.

Midt Troms Kriresenter er medlem fra 1. Januar 2001.

Statistikk Kriresenterne

I 1998 innførte Sekretariatet felles registreringsskjema for brukere av krisesentrene. Medlemmer er gjennom kontrakt pålagt å føre statistikk etter godkjent registreringsskjema. Statistikk er en viktig del av Sekretariatets utadrettede arbeid. Sekretariatet har innhentet statistikk og offentliggjort det som er innkommet. Statistikk skal være en del av Årsmeldingen til Kriresentersekretariatet. Statistikkene for alle medlemmene i Sekretariatet, for alle krisetiltak i Norge, samt brukerskjema for 1999 er sendt ut til medlemmene, departementene, andre organisasjoner og presse sammen med årsmeldingen.

SEKRETARIATET

Sekretariatet flyttet i mars, og kontoret ligger i Storgata 11, 0155 Oslo. Vi deler lokaler med ulike frivillige organisasjoner som har en betjent resepsjon. Her har Sekretariatet tilgang på møterom, postrom og kopimaskin.

I 2000 hadde kontoret 2175 registrerte henvendelser fra kriesentre, offentlige etater, journalister, forskere andre organisasjoner i inn-og utland, enkeltpersoner m.m. Nye grupper, som advokater, har det vært en stor økning av, derfor har jeg laget en egen registrering på denne gruppen. Den enorme økningen har medført at daglig leder har lagt om til en enklere registrering, som ikke er så tidkrevende. Brev, fax og e-post har jeg ikke systematisert inn i de enkelte kategorier. Fra denne registreringen ligger det derfor henvendelser både fra offentlige etater, medlemmer osv. De registreringene som er registrert i kategorier, er bare telefonhenvendelser.

Den store nedgangen i henvendelser fra andre land begrunnes med at Sekretariatet arrangerte konferansen Nordiske Kvinner Mot Vold i 1999. I den forbindelse var det mange henvendelser fra deltagere fra de andre nordiske landene.

	1996	1997	1998	1999	2000
Medlemssentre	207	360	372	392	495
Andre sentre	42	112	124	121	95
Forskere/studenter	34	90	45	59	75
Offentlige myndigheter	65	113	136	142	166
Andre organisasjoner	76	133	174	202	149
Journalister	29	82	103	96	304
Andre land	69	75	81	114	51
Brev					178
E-post					425
Fax					82
Advokater					31
Privatpersoner					124
Andre	49	87	95	85	
SUM	571	1052	1130	1216	2175

Nyhetsbrev

Sekretariatets kontor gir ut et internt Nyhetsbrev 3-4 ganger i året der daglig leder sitter som ansvarlig redaktør. Nyhetsbrevet tar opp aktuelle saker som angår medlemssentrenes arbeid, referater fra sentrale møter og konferanser, innlegg fra andre organisasjoner og fra medlemssentrene.

Det ble gitt ut fire Nyhetsbrev + et ekstrasnummer i forbindelse med Aksjon Rettssikkerhet for kvinner i 2000. Noen saker som har vært aktuelle er kampen for å bedre kvinners rettssikkerhet, endring av injurieloven, vold mot kvinner med funksjonshemming, vold mot kvinner i asylmottak, tvangsekteskap, kriesentrenes finansiering og høringsuttalelser. Flere av medlemmene bruker Nyhetsbrevet til å dele sine erfaringer og meninger. Nyhetsbrevet er ment å være et fora for å skape debatt, samt dele erfaring om saker som omhandler vold mot kvinner og arbeidet på kriesentrene.

Vi får samtidig flere pressemeldinger og innlegg fra andre partier og kvinneorganisasjoner som ønsker å spre informasjon og kunnskap gjennom Nyhetsbrevet.

Politisk

En av de største seirene, ja vi må anse det som historisk, var at vi gjennom Aksjon Rettssikkerhet for Kvinner klarte å endre injurieloven. Vi sikter til to injuriersaker der kvinner som anmeldte voldtekt, og har snakket om den til venner, kritesenter og familie, ble dømt for ærekrenkelse av mannen de anmeldte for voldtekt. Kvinnene ble dømt til økonomisk ruin, samt taushet.

Vi fryktet at risikoen for injuriersøksmål ville føre til ytterligere nedgang i anmeldelse. Dette ville føre til et enormt tilbakeslag for kvinners rettssikkerhet, og dermed for rettsbeskyttelse demokrati, menneskerettigheter og likestilling.

Vi har også i flere år "ropt" ut vår fortvilelse over politiet og påtalemyndighetens manglende kompetanse og prioritet i voldtektssaker. Rapporten som ble overlevert Riksadvokaten i april bekrefter våre påstander. Dette svekker kvinners rettssikkerhet.

FNs erklæring om de universelle menneskerettigheter blir det understreket at beskyttelse mot seksualisert vold er en ufravikelig og udiskutabel rettighet for alle mennesker.

Gjennom Aksjonen ble det sendt brev til Justisminister Hanne Harlem og Justiskomiteen. Vi ba om endring av Injurieloven, samt opprettelse av regionale enheter innen politi og påtalemyndigheter for etterforskning av sedlighetsbrudd og vold mot kvinner. Det ble etter en demonstrasjon i Volda organisert en underskriftskampanje på Internett hvor vi ba om støtte i våre krav til lovgivende myndigheter og politikere.

Under konferansen Nordiske Kvinner mot Vold på Færøyene, ble det vedtatt en resolusjon med krav om å gi kvinner som har vært utsatt for overgrep i Norden bedre rettsvern. Denne resolusjonen ble oversendt Justisministeren. Injurieloven ble endret sammen med Stortingets behandling av seksuallovbruddet 13. juni 2000.

Sekretariatet har gjennom brev og møter med statssekretæren i Justisdepartementet oppfordret den nye Regjeringen om å styrke rettsvernet til kvinner som blir utsatt for trusler og vold. Våre krav har vært retten til å endre personnummer, samt å øke strafferammen for brudd på besøksforbudet. Vi har i samtidig bedt Justisdepartementet og Riksadvokaten om å øke kunnskapen og bruken av virkemidler som skal gi beskyttelse for kvinner som er utsatt for trusler og vold.

Alternativ til Vold, Likestillingsenteret og Kritesentersekretariatet har gjennom brev, resolusjoner og møter bedt om opprettelse av et offentlig utvalg for å se på vold mot kvinner i et helhetlig perspektiv. Justisdepartementet har vedtatt å opprette et "Kvinnevoldsforum" som skal være operativt fra våren 2001.

Medlemssentre

Sekretariatet har bistått sentre i enkeltsaker og har brukt enkelte sentre for å innhente informasjon som kan belyse ulike problemstillinger. Dette har blant annet vært viktig for å holde seg oppdatert på hva som rører seg på sentrene, hvilke problemstillinger som er aktuelle og hvordan sentrene og Sekretariatet i samarbeid kan belyse de ulike sakene.

Medlemssentre har tatt kontakt med daglig leder for å følge opp tidligere brukere i spesielle saker. Enkelt personer fra medlemssentre har deltatt på ulike seminarer der daglig leder og KU-representanter har vært forhindret fra å delta (Jfr. Konferanser og seminarer)

Sekretariatet har bidratt med støtte til sentre der kommuner har vurdert å si opp samarbeidsavtaler. Støtten har skjedd i form av brev til politikere og kommunalt ansatte, leserinnlegg, og daglig leder har stilt opp på intervjuer i lokalpressen. Ved enkelte anledninger har daglig leder holdt innlegg på politiske møter, der faren for kutt i støtten fra kommuner har vært stor.

Flere medlemssentre har arrangert møter med det offentlige hjelpeapparatet og politikere i sin region. Behov for kunnskap om rettigheter og hjelpeinstanser er stort hos kvinner som blir utsatt for vold og trusler. I dag er ikke tiltakene satt i system.

Vi ser samtidig fremdeles stor mangel på kunnskap og informasjon i det offentlige hjelpeapparat, og gjennom disse møtene/dags seminarerne har medlemssentrene fortalt om krisesentrenes arbeid, omfanget og konsekvensen av vold mot kvinner, samt oppfordret til større tverretattlig samarbeid. Daglig leder har holdt innlegg på tverretattlige dagsseminarer og møter, som har vært arrangert av medlemssetre i Vesterålen, Hammerfest, Mo i Rana, Gjøvik og Stavanger.

Med utgangspunkt i Regjeringens handlingsplan 1997 om "Tvangsekteskap", søkte flere av medlemssentrene midler til seminar hos Barne- og familiedepartementet. Alle som søkte fikk innvilget midler. Barne- og familiedepartementet har gitt uttrykk for at de er glad for at krisesentrene har bidratt med å "lære opp offentlige etater".

Målet for seminarerne var å sette søkelyset på problemområdet tvangsekteskap som er fremmed for mange innenfor de forskjellige offentlige etater.

Målsettingen med seminarerne var å synliggjøre de forskjellige problemstillinger som de forskjellige etater vil komme i befatning med når det gjelder tvangsekteskap. Seminarerne ønsket å gi informasjon til politi, sosialkontor, barnevern, skoler, helsestasjoner, flyktningkontorer og advokater, om hva slags hjelp det er behov for samt opprette en tverrfaglig beredskapsgruppe.

Daglig leder har holdt innlegg på om problematikken tvangsekteskap i Gjøvik, Indre Østfold, Romerike og Kristiansand. I innleggene har Sekretariatet snakket om virkemidler - sikkerhet for å beskytte kvinner som må flykte fra trusler om tvangsekteskap, lovverket, hva krisesentrene kan tilby i krisesituasjoner.

Daglig leder ble invitert til å holde foredrag og innlegg på hele Dagarbeiderkonferansen i region Vest, som ble arrangert av Orkdal og omegn krisesenter. Ut fra debatten etterpå ser Sekretariatet klart at de krisesentrene som ikke er organisert i en av de to paraplyorganisasjonene, får lite eller ingen informasjon fra de forskjellige departementer. Ved å stå utenfor noen form for organisering, har de lite støtte i "fellesskapet" blant krisesentrene, og er i større og mindre grad lite synlig i den offentlige debatten om problematikken vold mot kvinner.

Gjennom Aksjon Rettssikkerhet for Kvinner (ARK) har flere medlemssentre vært meget aktiv. Under demonstrasjonen i Volda som ble arrangert av ARK, ble det satt opp busser fra Drammen. Her deltok Romerike krisesenter, Betzy krisesenter og Gjøvik krisesenter fra "sør", samt daglig leder av Sekretariatet.

Medlemssentrene har gjennom aksjonen hatt lokale arrangement, der voldtatte kvinners manglende rettsvern er blitt belyst. Krisesentrene har vært aktiv gjennom å distribuere Aksjonsfolderen og giroen med støtte til "Støttefondet til voldtatte kvinner", samlet underskrifter med krav til Justisministeren om endring av injurieloven og regionale enheter innen politi og påtalemyndigheter. Til støttefondet er det i år 2000 samlet inn kr. 80 000.

Krisesentersekretariatets medlemmer gjennomførte en 16-dagers aksjon mot vold mot kvinner.

Aksjonen startet i Oslo med "Klessnoraksjon" på den internasjonale dagen mot vold mot kvinner, der Romerike og Moss krisesenter deltok.

Krisesentrene som deltok fikk tildelt ulike dager for markering gjennom en aktivitetskalender og det ble trykket egne plakater, avisinnlegg, løpesedler og faktafolder til aksjonen. Det ble oppfordret til

samarbeid mellom andre kvinneorganisasjoner/grupper lokalt, ut fra de organisasjonene/gruppene som hadde tilsluttet seg Aksjonen sentralt. Tilbakemeldinger fra sentrene viste at aksjonen var vellykket og de ulike aksjonene fikk mye oppmerksomhet i media både lokalt og sentralt.

Konferanser og seminarer

Krisesentersekretariatet blir ofte invitert til å delta på ulike seminarer og konferanser og har ved flere anledninger blitt bedt om å holde innlegg basert på krisesentrens kunnskap og erfaringer. Referat fra noen av disse er blitt gjengitt i Nyhetsbrev.

Krisesentersekretariatet, ved daglig leder var invitert av European Commission til møte i Brussel. I to dager arbeidet vi med forberedelsene til et dokument til Beijing +5 som skulle arrangeres i New York i juni. Daglig leder jobbet i workshops der temaene Vold mot kvinner og Kjønn og makt var til debatt.

Daglig leder av Krisesentersekretariatet ble kontaktet av Sylo Taraku, koordinator for Kosovoprojektet i regi av Den norske Helsingforskomite. De ønsket foredrag om organisering av feministisk arbeid, kvinnesolidaritet, og kunnskap om hvordan vi hadde bygget opp krisesenterbevegelsen i Norge. Daglig leder har holdt innlegg på 3 dagkonferanser for kvinner og menn fra Kosovo som bor i asylmottak i Norge.

Daglig leder av Krisesentersekretariatet var invitert av Kvinnefronten til å holde innlegg om rettssikkerhet for kvinner på Kvinnefrontens Landsstyremøte.

Krisesentersekretariatet ved daglig leder arrangerte et seminar i samarbeid med Likestillingscenteret i forbindelse med FN's kvinnekongress i New York. Seminaret ble arrangert i leide lokaler i Down Town i New York. Daglig leder holdt innlegg sammen med en representant fra Kvinnefronten om "Aksjon Rettssikkerhet for Kvinner", samt organisering og samarbeid av feministisk arbeid i Norge.

Krisesentersekretariatet ved daglig leder var invitert på "Voldtekttribunalet 2000" arrangert av Dixi, Landsforeningen for voldtatte. Under temaet "Hvor står vi, hvor går vi?", ble det holdt innlegg fra Justisdepartementet, voldtektsmottaket i Oslo, politi, påtalemyndigheter, advokater og psykologer. Daglig leder deltok, og påpekte under debatten en del av innlederens innlegg. Spesielt i forhold til politiets manglende organisering, prioritering og kunnskap.

Nettverk for kvinner med Funksjonshemming og Krisesentersekretariatet arrangerte et seminar over temaet – "Krisesenteret – et tilbud til alle kvinner?" Daglig leder holdt innlegg om krisesentrens erfaringer og utfordringer.

I forbindelse med 16 dagers aksjonen inviterte Kvinnefronten i Bergen og Krisesentersekretariatet til åpent møte i Bergen, der vi debatterte spørsmålene:

Hvorfor er det så mye vold mot kvinner i "likestillingslandet" Norge?

Hvorfor er denne volden så vanskelig å nedkjempe?

Hvem har ansvar for å bekjempe vold mot kvinner? Hva kan vi gjøre?

Som innledere stilte : Lena Widding Hedin, voldsforsker, UiB, Gunnar Jenssen, Bergen politikammer og daglig leder av Krisesentersekretariatet.

Krisesentersekretariatet, ved daglig leder ble invitert av Flyktningebistand A/S til å holde et innlegg på et seminar for informasjonsarbeidere fra asylmottak i region Østlandet og representanter for UDI. Ut fra våre erfaringer blir flere kvinner som bor i asylmottak utsatt for vold og overgrep. I 1995 ga UNHCR ut retningslinjer vedrørende forebygging og respons i forbindelse med overgrep mot flyktninger.

Det er det stor mangel på kunnskap, holdninger og tiltak for å trygge kvinner i asylmottak.

På konferansen Nordiske Kvinner mot Vold på Færøyene holdt daglig leder innlegg om arbeidet for å styrke rettsvernet for kvinner som har vært utsatt for vold og overgrep.

Daglig leder ved Krisesentersekretariatet holdt innlegg på Norsk Krisesenterforbunds temadag om voltekt. Rettssikkerhet for voldtatte kvinner ? -var temaet.

Under temadagene om vold på en videregående skole i Nittedal, holdt daglig leder innlegg for 400 elever om vold mot kvinner.

Samarbeid med andre organisasjoner

I henhold til at det kun er ansatt en person på Sekretariatet anser Sekretariatet at nettverk og samarbeid med andre organisasjoner er meget viktig. Andre organisasjoner kan bidra med kunnskap som kan styrke vårt arbeid om problematikken til vold mot kvinner.

Krisesentersekretariatet ved daglig leder, opprette et samarbeid med Nettverk for kvinner med funksjonshemning. Første målsetning var å informere medarbeidere på krisesentrene om kvinner med funksjonshemning ved å belyse ulike funksjonshemninger, behov og holdninger. I samarbeid utarbeidet vi en søknad til Helse- og sosial departementet (SHD), Barne- og familiedepartementet (BFD), og Justisdepartementet. Nettverket fikk innvilget kr. 100 000 fra BFD og SHD til prosjektet.

4. november gjennomførte nettverket et seminar – "Krisesenteret – et tilbud til alle kvinner ?"

Vi har i etterkant av seminaret laget en rapport samt en kurspakke - "Vold og overgrep mot kvinner med funksjonshemning" som er sendt ut til alle krisesentrene i Norge. Vi har distribuert denne kurspakken til andre organisasjoner, videregående skoler osv. Kurspakken vil også bli lagt ut på Internett, slik at den er tilgjengelig for de som måtte ønske å bruke dette som en kunnskapsbase.

Målet for medarbeidere på krisesentrene er å bruke kurs pakken til å informere, skolere vakter, personell på krisesentret, skolere personell i det offentlige hjelpeapparatet, holde temakvelder for interesseorganisasjoner osv.

Krisesentret vil på denne måten få markedsført hva det kan tilby av hjelp, både når det gjelder samtaler og eventuelt hva man kan bistå med i krisesituasjoner.

Nettverk for kvinner med funksjonshemning har tilbudt seg å stille på eventuelle møter eller seminarer.

Sekretariatet ved daglig leder har sittet i referansegruppa til prosjektet "Mellom Barken og Veden". Prosjektet ble startet av Selvhjelp for innvandrere og flyktninger som en del av tiltakene som var nødvendig ut fra Regjeringens handlingsplan mot tvangsekteskap. Utarbeidelse av rapport for prosjektet i år 2000 vil foreligge i løpet av våren 2001.

FOKUS inviterte medlemsorganisasjoner til å delta i arbeidet med å utarbeide et posisjonsdokument som kommenterte oppfølgingen av handlingsplanen fra kvinnekongressen i Beijing i 1995.

Krisesentersekretariatet har fått godkjent forslaget om regionale enheter innen politi og påtalemyndigheter for å styrke rettsvernet for kvinner som har vært utsatt for seksualisert vold.

Posisjonsdokumentet fra organisasjonene i Norge ble presentert på FN's Kvinnekongress i New York i juni – Beijing +5, og ble godt mottatt.

Krisesentersekretariatet er medlem av FOKUS. I forbindelse med den internasjonale dag mot vold mot kvinner, 25. november, tok FOKUS og Likestillingssenteret å inviterte interesserte kvinneorganisasjoner til å arrangere et seminar. Det ble nedsatt en arbeidskomité for seminaret som bestod av: Rachel Paul

og Ellen Baalsrud, Likestillingscenteret, Mette Moberg, FOKUS, Tove Smaadahl, Krisesentersekretariatet, Randi Gran Tørring, Kristelig Folkepartis Kvinner Mette Moberg, FOKUS. Tema for seminaret ble "Handel med kvinner". Seminaret fant sted i lokalene til Kompetansesenteret for Likestilling. Det kom fem kvinnelige gjester fra Øst-Europeiske kvinneorganisasjoner som ville delta på seminaret. Purna Sen fra Change holdt hovedinnlegget - "Globale konsekvenser av handel med kvinner".

Det ble samtidig nedsatt en arbeidsgruppe som skulle arrangere den nasjonale kampanjen mot Vold mot Kvinner og 16-dagers aksjonen. I denne arbeidsgruppa har følgende vært representert : Rachel Paul, Likestillingscenteret, Mette Moberg, FOKUS, Randi Gran Tørring, Kristelig Folkepartis Kvinner og Marith Markussen, Kvinnefronten, Mari Holmboe Ruge, Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Margaret Eide Hillestad, Senterkvinnene og Christine Hjortland, Norsk Kvinnesaksforening og daglig leder av Krisesentersekretariatet. Organisasjonene opptatt av at man setter lys på veien ut av problemene. Hvilke muligheter finnes, derfor ble temaet "Tenk deg - en verden uten vold mot kvinner"

Norsk Kvinnesaksforening, OTTAR, Internasjonale Kvinneliga For Fred og Frihet, Norges Kvinne- og Familieforbundet, Sosialistisk Venstreparti, JURK, LAG Chiapasgruppa, Kristelig Folkepartis Kvinner, Senterkvinnene, Kvinnefronten og Krisesentersekretariatet. Tema for aksjonen var "Tenk deg en verden uten vold mot kvinner". Fra 25 november til og med 12 desember var det ulike aksjoner i Norge. Aksjonen startet i Oslo med "Klessnoraksjonen" foran Stortinget og åpent møte hvor politikere med flere var invitert til å kommentere rapporter vedrørende seksualisert vold og kvinners rettssikkerhet.

Krisesentersekretariatet har et samarbeid med Statsadvokatenes Menneskerettighetsutvalg, ved leder Morten Eriksen. Han har gjennom møter med daglig leder av Sekretariatet blitt bevisstgjort på omfanget av kvinner som lever på hemmelig adresse og koder for å berge liv og helse. Han har blant annet skrevet 2 avisinnlegg om voldsorfrenes mangel på rettslig vern. Han har uttalt seg både til pressen og ukeblader om voldsutsatte kvinners manglende menneskerettslige vern.

Krisesentersekretariatet inviterte kvinneorganisasjonene/partier til å aktivisere "Aksjon Rettssikkerhet for kvinner" på nyåret. Målet var å sette søkelyset på voldtatte kvinners manglende rettsvern, samt øke press på lovgivende myndigheter for å endre injurieloven. Gjennom hele året har Norsk Krisesenterforbund, Sosialistisk Ungdomsparti, Rød Ungdom, Miljøpartiet De Grønne, Kvinnefronten, Sosialistisk Venstreparti, deltatt. Vi har under aksjonen blitt støttet av Likestillingscenteret og Alternativ til Vold.

Krisesentersekretariatet, Landsforeningen for volds ofre, JURK, Statsadvokatenes Menneskerettighetsutvalg, Støttesenteret mot Incest samt advokater har i et nettverk arbeidet fram et forslag til et utvalgs mandat og funksjon som skal opprettes av Justisdepartementet. Utvalget skal arbeide for å styrke overgrepsofrenes rettigheter.

Norsk Kvinnesaksforening inviterte Krisesentersekretariatet til å delta sammen med andre kvinneorganisasjoner i Norden til et møte i København. På møtet skulle temaet Vold mot kvinner i Norden belyses. Daglig leder holdt innlegg om dagens situasjon i Norge, krisesentrenes og statens videre arbeid og utfordringer.

Daglig leder av Krisesentersekretariatet ble kontaktet av Sylo Taraku, koordinator for Kosovoprojektet i regi av Den norske Helsingforskomite. De ønsket samarbeid og foredrag om organisering av feministisk arbeid, kvinnesolidaritet, og kunnskap om hvordan vi hadde bygget opp krisesenterbevegelsen i Norge.

Krisesentersekretariatet, ved daglig leder, har deltatt på møte i København som representant fra krisesentrene i Norge. Møtet ble arrangert i forbindelse med planleggingen av Nordiske Kvinner mot Vold som skal arrangeres på Island i år 2001.

Nettverket har også vært en del av arrangementet til et seminar i Vilnius. (se internasjonalt arbeid)

Kontakt med offentlige myndigheter

Likestillingssenteret ved Ingunn Yssen og Rachel Paul, Alternativ til Vold ved Marius Råkil og Krisesentersekretariatet ved daglig leder har hatt faste møter i løpet av året. Nettverket har jobbet for å få opprettet et "Kvinnevoldsutvalg". Etter møte med statssekretæren Anne Lise Ryel i Justisdepartementet har arbeidet resultert i opprettelse av et Kvinnevoldsforum, der Statssekretæren vil lede utvalget.

Krisesentersekretariatet, ved daglig leder og KU-medlem Ragnhild Forså deltar sammen med Norsk Krisesenterforbund på faste kontaktmøter i Barne- og familiedepartementet. I 2000 ble det kun holdt 2 møter i BFD, da mye av arbeidet i forhold til vold mot kvinner nå er underlagt Justisdepartementet. For å følge opp tiltakene i Regjeringens handlingsplaner det opprettet en koordinerende stilling som er underlagt Justisdepartementet.

På møtene i BFD har vi referert fra organisasjonenes arbeid som temadager, seminarer, landskonferanser og årsmøter. Organisasjonene var invitert til orientering og debatt i forbindelse med BFD's prosjekt der de skal kartlegge "Hva koster et krisetiltak" Konsulentfirmaet VISTA har fått oppdraget fra departementet, og ønsket et videre samarbeid fram til prosjektet er ferdig. Informasjon til BFD om enkeltsaker av viktig karakter.

Krisesentersekretariatet ble invitert av Barne- og familiedepartementet til møte i forbindelse med drøfting til utkast til en veileder om samarbeid mellom krisesentrene og kommunene i saker som gjelder barn på krisesentrene. Veilederen som skulle utarbeides er et ledd i arbeidet for å styrke barneperspektivet/tilbudet til barn som bor på krisesentrene. Målgruppen for veilederen er krisesentrene og det kommunale hjelpeapparatet. Unni Kiil, Moss krisesenter, stilte som representant fra KU. Hun kommenterte veilederen som Sekretariatet hadde fått tilsendt et utkast av på møtet.

Krisesentersekretariatet ved daglig leder var invitert til orienterings møte av Barne- og familiedepartementet, Justisdepartementet og Utenriksdepartementet. Møtet var til orientering om Regjeringens tiltak våren 2000 i arbeidet mot tvangsekteskap.

I forbindelse med FN's kvinnekonferanse Beijing +5 i New York inviterte BFD i samarbeid med Utenriksdepartementet til orienteringsmøte. Norge la frem en rapport over framgangen og tiltakene som var gjennomført fra FN's første kvinnekonferanse i Beijing i 1995. De orienterte også om Norges forslag til tilleggsdokumentet som skulle forhandles fram i juni i New York.

Norsk Krisesenterforbund og Krisesentersekretariatet var invitert til Politi- og justisdepartementet angående Stortingsmelding om "Politi 2000". De ønsket innspill ut fra våre erfaringer med politi og påtalemyndigheter i forbindelse med overgrepssaker og vold mot kvinner. Likestillingsperspektivet i politiets arbeid ble også debattert.

Krisesentersekretariatet ved daglig leder var invitert på lunsj møte med Høyres Stortings kvinner. De ønsket informasjon om arbeidet med mot tvangsekteskap og utfordringer vi står overfor. Sidsel Rasmussen fra Indre Østfold krisesenter og daglig leder deltok.

Aksjon Rettssikkerhet for Kvinner var invitert til høring av Justiskomiteen i forbindelse med behandlingen av Seksuallovbruddet. En representant fra Kvinnefronten, Bezy krisesenter og SV møtte til møtet.

Krisesentersekretariatet har i to møter med Statssekretær Anne Lise Ryel i Justisdepartementet gitt klare signaler på vår bekymring over politiets manglende kunnskap og prioritet i saker som omhandler volds- og drappstruede kvinner, samt retten til å endre personnummer. På et tredje møte tok tidligere statsadvokat Åse Texmo, førstepolitibetjent Lisbeth Aarvik og daglig leder opp kravet om endring av injurieloven og opprettelse av regionale enheter med spisskompetanse på seksualisert vold innen politiet.

BFD tok kontakt med Sekretariatet etter FN's Kvinnekonferanse, Beijing +5 i New York. Daglig leder ble invitert til å hold innlegg på et seminar som BFD skulle arrangere. Under temaet – "Hva lærte vi i New York, og hvilke likestillingsutfordringer står Norge overfor" fikk Krisesentersekretariatet en flott anledning til å synliggjøre at arbeidet mot vold mot kvinner er en av de største utfordringen vi har i Norge for å oppnå likestilling.

Krisesentersekretariatet var invitert av BFD på et oppsummerings seminar i forbindelse med arbeidet mot tvangsekteskap. Sidsel Rasmussen, fra Indre Østfold krisesenter, og daglig leder orienterte om krisesentrenes seminarer for å skolere det offentlige hjelpeapparatet, erfaringer og det videre arbeid. Sissel Ryen deltok fra Romerike krisesenter.

BFD inviterte Krisesentersekretariatet til et samarbeidsmøte i forbindelse med arbeidet med handlingsplanen mot kvinnelig kjønnslemlestning. Daglig leder deltok, og kom med innspill i forhold til viktigheten av krisesentrenes funksjon som et tilbud for jenter som står i fare for å bli kjønnslemlestet. Handlingsplanen ble tilsendt Sekretariatet i januar. Store deler av Handlingsplanen vil bli gjennomført som et prosjekt med utvikling av materiell, kompetansebygging m.m. og konkret utprøving av metoder i arbeidet mot kjønnslemlestelse. "Parallelt med Regjeringens nasjonale innsats, er det viktig å støtte en tilsvarende prosess internasjonalt. Det tosidige samarbeidet med land i Afrika som arbeider mot kjønnslemlestelse av kvinner vil derfor bli intensivert", sier Barne- og familieminister Karita B. Orheim

Daglig leder av Sekretariatet, har hatt et samarbeid med politiførstebetjent Gunnar Jenssen som er ansatt som Familiekoordinator for "Familievoldsprosjektet" ved Bergen politidistrikt.

Hovedmålet for politiets tiltaksplan er .

- Redusere antallet tilfeller av faktisk familievold i Bergen vesentlig.
- Øke trygghetsfølelsen hos personer som allerede har vært utsatt for vold eller trusler
- Gi informasjon og yte andre samarbeidsbidrag til helse og sosialetaten slik at disse kan bli mer effektiv i sitt arbeid med å redusere familievold og redusere sosiale og helsemessige skadevirkninger av allerede begått familievold.

Samarbeidet har i vesentlig grad bestått av at vi har utvekslet erfaringer og kunnskap.

Krisesentersekretariatet har også benyttet Gunnar Jenssen som foredragsholder i vårt internasjonale arbeid. Daglig leder av Sekretariatet har ved besøk i Bergen gjennomført et møte med politimester Rolf Wegner. Vi utvekslet erfaringer, og daglig leder roste prosjektet som har vært et pionerprosjekt i Norge.

Sidsel Rasmussen har på vegne av Sekretariatet undervist om krisesentrenes arbeid og vold mot kvinner på Sosialhøgskolen i Oslo

Krisesentersekretariatet ved daglig leder var invitert til et arbeidsmøte i forbindelse med rapporten ***om domstolenes holdninger i seksuelle overgrepssaker.***

Likestillingssenteret og Barneombudets har i samarbeid bestilt en studie av hva slags holdninger og menneskesyn som kommer til uttrykk i domsavgjørrelser. Dette er et ledd i arbeidet for en bedret rettssikkerhet. Verdien av så vel bedret politiarbeid på etterforskningsiden samt intensjoner om en bedret rettssikkerhet fra lovgiver, vil ha manglende gjennomslagskraft om ikke domstolene følger opp. Rapporten legges fra i februar 2001.

Aksjoner/demonstrasjoner

I forbindelse med Aksjon Rettssikkerhet for Kvinner arrangerte aksjonsgruppa en demonstrasjon i Volda. Demonstrasjonen var først å fremst en støtte til en voldtatt kvinnen som stod tiltalt i en injuriersak. Mannen hun hadde anmeldt for voldtekt, gikk til søksmål med bakgrunn i ærekrenkelse, da hun hadde snakket om voldtekten til venner, familie og en representant fra et kriesesenter. Hennes anmeldelse ble henlagt etter en slett etterforskning. Demonstrasjonen satte samtidig søkelyset på voldtatte kvinners manglende rettssikkerhet. Våre krav var endring av injurieloven og et bedre rettsvern for voldtatte kvinner. Demonstrasjonen fikk enorm mediadekning.

I forbindelse med FN's Kvinnekonferanse i New York, Beijing +5, tok Kriesesentersekretariatet, ved daglig leder initiativ til å hold en demonstrasjon utenfor FN byggingen. Våre krav var handling fra FN's Kvinnekonferanse for å stoppe vold mot kvinner i verden. Kvinnefronten og Kriesesentersekretariatet malte natten i forkant en 4 meter lang "banner", med teksten - Stop violence against women, UN action now. Demonstrasjonen inneholdt utrolig mange appeller fra kvinner fra hele verden. Demonstrasjon fikk stor oppmerksomhet både i media, og blant deltagerne på Kvinnekonferansen.

Aksjon Rettssikkerhet for Kvinner arrangerte en demonstrasjon på Løvebakken i forbindelse med Stortingets behandlingen av Seksuallovbruddet. Med korsang, appeller og løpesedler stilte vi krav om rettssikkerhet for kvinner som har vært utsatt for overgrep og vold, samt endring i injurieloven.

På den internasjonale dag Mot Vold mot Kvinner 25. november tok Kriesesentersekretariatet initiativ til "Klessnoraksjonen" Sekretariatet inviterte andre kvinneorganisasjoner/partier til å delta. Under parolen "Tenk deg -en veden uten vold mot kvinner" deltok Kvinnefronten, Norsk Kvinnesaksforening, OTTAR, Internasjonale Kvinnelige For Fred og Frihet, Norges Kvinne- og Familieforbundet Sosialistisk Venstreparti, JURK, LAG Chiapasgruppa, Kristelig Folkepartis Kvinner, Senterkvinnene og Kriesesentersekretariatet. Organisasjonene/partiene aksjonerte ved å sette søkelyset på menns vold mot kvinner både nasjonalt og internasjonalt.

Purna Sen fra Change, Marius Råkil fra Alternativ til Vold, Susan Rakhsh fra MIRA - Senteret og Hanna helseth fra RV holdt appeller. Det var første gang i Norge at så mange organisasjoner/partier var samlet i en felles aksjon mot vold mot kvinner.

Samarbeid med forskere og studenter

Gjennom 22 års drift av kriesesentre, sitter vi med en stor kunnskap om vold og mishandling av kvinner, konsekvenser, og omfang av volden. I år 2000 har flere forskere og studenter innhentet informasjon og statistikker fra kriesesentrene gjennom Sekretariatet.

Jusstudentene Anne Kari Braathen og Stine Molstad har i løpet av året avsluttet sin særavhandling om Besøksforbudet, Straffeprosessloven § 222a. Ut fra erfaringer de hadde gjennom sitt arbeid i JURK, samt Kriesesentersekretariatets undersøkelse fra 1998 om kriesesentrenes erfaring med bruken av Besøksforbudet, gav dette sporer til antagelse om manglende kunnskap omkring besøksforbudsordningen. Braathen og Molstad har gjennom hele arbeidet med særavhandlingen hatt et tett samarbeid med Sekretariatet. Jus studentene la fram resultatet av særavhandlingen på Kriesesentersekretariatets årsmøte.

Forsker Wenche Jonassen og Frøydis Eidheim ved NIBR har på bestilling fra Barne- og familiedepartementet utarbeidet en rapport om mishandlede kvinner og hjelpeapparatet. Wenche Jonassen har i rapporten brukt mye av Sekretariatets statistikker og brukerskjema.

Dr. philos Kristin Skjørten ved Kompetansesenteret for Voldsofferarbeid og Rådgiver Rachel Paul ved Likestillingssenteret har skrevet en rapport om kvinners erfaring med barnefordeling og foreldresamarbeid ved samlivsbrudd. Rapporten sier at det er bekymringsverdig at den offentlige debatten og våre politiske partier ikke fanger opp temaet barnefamilier og vold i politisk tenkning omkring foreldreskap etter samlivsbrudd. Historiene i rapporten tar for seg voldsfamilier, og konflikter i forbindelse med foreldresamarbeid etter samlivsbrudd. Sekretariatet har under arbeidet med denne rapporten hatt et nært samarbeid med Paul og Skjørten.

Flere politi og sosionomstudenter har vært på besøk på Sekretariatets kontor for å innhente informasjon om krisesentrenes arbeid, omfang og konsekvenser av menns vold mot kvinner til prosjektarbeid i forbindelse med utdanningen sin.

Høringsinstans

Krisesentersekretariatet har vært høringsinstans for Justis- og politidepartementet vedrørende forslag om økning av strafferammen på brudd på besøksforbudet.

Fra Justis –og politi departementet vedrørende utkast til lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling med mer. Samtidig lå det i forslaget om at ordningen skulle gjøres om fra en billighetsordning til en rettighetsordning, og at erstatningsbeløpet heves fra kr. 200. 000 til kr. 1.000.000. Fra Kirke, utdannings- og forskningsdepartementet vedrørende en "Veiledning i arbeidet med likestilling"

Media

År 2000 er det første året vi har opplevd at media har vært opptatt av problematikken vold mot kvinner. Daglig leder har skrevet avisinnlegg som er blitt tatt inn i store riksaviser og mange lokalaviser. Sett under ett må vi si oss fornøyd med vinklingen av sakene som har blitt presentert. Synliggjøring og bevisstgjøring av vold mot kvinner er ikke bare et poeng for de som rammes. Synliggjøring er et poeng i seg selv, da synlighet av disse forholdene vil motivere flere til å bry seg og engasjere seg i arbeidet. Gjennom media kan man få til debatt og holdningsendringer i hele samfunnet, samt øke et press på politikerne til å iverksette tiltak for å få til endringer.

Media har belyst en del ekstreme enkeltsaker i forbindelse med voldtekt, injuriansaken mot kvinnen i Volda, kvinner på flukt fra trusler og vold fra tidligere samlivspartnere, drap på kvinner av samlivspartnere, politi og påtalemyndigheters manglende engasjement, kunnskap og holdninger til kvinner som blir utsatt for seksualisert vold, tvangsekteskap, omskjæring av kvinner osv.

Ut fra Krisesentersekretariatets statistikk over henvendelser fra journalister ser vi en enorm økning. Flere og flere journalister, ikke bare fra riksdekkende media, men også fra lokale medier og ukemagasiner tar kontakt for bakgrunnsmateriale, statistikker og informasjon om krisesentrenes arbeid og problematikken vold mot kvinner.

Vi ser samtidig en økning av presseoppslag på lokalt nivå, og krisesentrene arbeid blir i større grad synliggjort gjennom reportasjer og innlegg i sin region.

Daglig leder har ved flere anledninger blitt intervjuet av både aviser, ukemagasiner, radio og TV. Etter Aksjon Rettssikkerhet for Kvinner's demonstrasjon i Volda, deltok daglig leder i debattprogram både i Redaksjon 21 i NRK og Holmgang i TV 2. I disse programmene ble rettssikkerhet for voldtatte kvinner debattert. Justisminister Hanne Harlem måtte svare på spørsmål om hva den norske rettsstat ville gjøre med injurieloven, samt hvordan man skulle bedre rettsvernet for mennesker som ble utsatt for overgrep. I henhold til at hun var ny i sin stilling som justisminister, ville hun på dette tidspunktet ikke komme med

konkrete tiltak. Hun ventet samtidig på Riksadvokatens undersøkelse av "Politi og påtalemyndigheters behandling av voldtektssaker" som snart ville foreligge.

Både Dagsrevyen i NRK og TV 2 Nyhetene har ved flere anledninger intervjuet daglig leder i forbindelse med – krav om endring av injurieloven - politiets manglende håndtering av brudd på besøksforbudet, - kommentert Riksadvokatens forslag til tiltak for å styrke rettsvernet for voldtatte kvinner, og flere yngre barn på krisesentrene.

Daglig leder blir også kontaktet for bakgrunnstoff og informanter til dokumenterprogrammer. NRK`s Brennpunkt laget et program om kvinner på flukt fra voldelige eks samlivspartnere, som ble vist på TV i slutten av mai. Brennpunkt reiste til Nord Norge og laget et program om kvinnene i "Kari gruppa" , som er kvinner som har opprettet et nettverk mellom kvinner som er på flukt.

"Brutte løfter" på TV Norge tok kontakt med Sekretariatet. De ønsket å lage et program over kvinner som opplevde at menn som brøt besøksforbudet ikke fikk noen følbare reaksjoner fra politi og påtalemyndigheter. Heidi Olden Eng skaffet "Brutte løfter" informanter til programmet, og to kvinner stod fram å fortalte om politiets manglende engasjement i forhold til at tidligere samlivspartner brøt besøksforbudet til stadighet. Den ene kvinnen møtte Justisminister Hanne Harlem til debatt etter innslaget. Et meget sterkt program over kvinners manglende rettssikkerhet.

Internasjonale prosjekt -og nettverksarbeid

Krisesentersekretariatet støtter et prosjekt, Masimanyane Women`s Support Centre i Sør Afrika. Sekretariatet har fulgt opp prosjektet gjennom hele året. Ane Aadland fra Gjøvik krisesenter var på besøk hos Masimanyane Women`s Support Centre i Sør Afrika som representant fra den internasjonale gruppa i Sekretariatet.

Hensikten med reisen var at Aadland skulle lære Masimanyane, som er et av våre internasjonale samarbeidsprosjekter, å kjenne. Masimanyane blir nå støttet av midler fra Operasjon Dagsverk gjennom Krisesentersekretariatet. Krisesentersekretariatet har vært på to besøk der tidligere. Først på et forprosjekteringsmøte i 1997, og så på et evalueringsmøte i 1999. Aadland reiste med en representant fra Operasjon Dagsverk, vinnerene av OD konkurransen ifjor, og vår tidligere daglige leder Sidsel Aas, som nå jobber for Fokus.

Høsten 1999 mottok Krisesentersekretariatet støtte fra Nordisk Ministerråd til å gjennomføre et nordisk-baltisk nettverksarbeid. Deltagere i dette nettverksprosjektet fra Danmark har vært Sosialt Utviklingssenter (SUS), Kvinnehjemmet i København, Heller Film og Statens Institutt for Folkehelse. Fra Norge har Krisesentersekretariatet, Likestillingssenteret, Gjøvik krisesenter og FOKUS deltatt, og fra Litauen Women`s House og Det Danske Kulturinstitutt.

Målet for prosjektet var å bygge og forsterke nettverk mellom kvinneorganisasjoner og andre instanser som arbeider mot vold mot kvinner i Norge, Danmark og Litauen. Gjennom tre nettverksmøter skulle kompetanse, erfaringer og kunnskap utveksles. Møtene ble gjennomført i hvert av deltagerlandene. Vi hadde som mål å avslutte det siste nettverksmøte som ble holdt i Vilnius i slutten av juni i år med et seminar. På seminaret skulle vi presentere og belyse de temaene som ble diskutert på nettverksmøtene. På grunn av stort arbeidspress klarte vi ikke det. Høsten 2000, gjennom midler fra de tre deltagerlandene i nettverket, + midler Gjøvik krisesenter hadde tigget av organisasjoner/partier i Norge, gjennomført nettverket et arbeidsseminar i Vilnius. Temaet for seminaret var vold mot kvinner – der hovedfokuset var på de juridiske og helsemessige aspektene.

Fra Norge var vi så heldige å få politiførstebetjent ved person – og voldsavsnittet Gunnar Jenssen til å holde innlegg om "Familievoldsprosjektet" i Bergen, professor i medisin ved universitetet i Trondheim, Berit Scheie, om vold og helse, og psykolog Marius Råkil fra Alternativ til Vold holdt innlegg om arbeidet med menn med vold og aggresjonsproblemer.

Det er utarbeidet en rapport fra seminaret med henblikk på videre formidling av seminarets resultater. Sosialt Utviklingssenter i Danmark har mottatt støtte fra Nordisk Ministerråd for å utarbeide denne rapporten. Rapporten er tilgjengelig på Sekretariatet.

Daglig leder ble kontaktet av BFD i forbindelse med besøk av en delegasjon fra Kina som skulle se på det norske likestillingsarbeidet. Delegasjonen var interessert i arbeidet og organiseringen av norske krisesentre, og krisesentrenes arbeid mot vold mot kvinner. Daglig leder inviterte gjestene fra Kina til besøk på Betzy krisesenter i Drammen. Her fikk delegasjonen informasjon fra de ansatte om krisesenterets historie og arbeid. Etterpå var det omvisning og kaffe med ferske norske vafler.

En kvinne, prest og feminist fra Brasil tok kontakt med Krisesentersekretariatet. Hun ønsket informasjon om krisesentrenes arbeid og organisering, da menigheten hun jobbet i ville starte et krisesenter i Brasil. Daglig leder tok henne med på besøk og omvisning på Moss og Indre Østfold krisesenter.

Krisesentersekretariatet hadde besøk av en kvinne fra Finland som ønsket informasjon om de norske krisesentrenes organisering og arbeid. Kvinnen representerte et forskningsprosjekt om vold mot kvinner, tilbud og strategier for å gi de voldsutsatte et tilbud.

Krisesentersekretariatet ble spurt på vegne av Barne- og familiedepartementet om en orientering om krisesentrenes historie, organisering og arbeid i forbindelse med besøk fra All China women's Federation. Delegasjonen fikk besøke Betzy krisesenter. Her fikk de omvisning og informasjon om krisesenterets historie og arbeid. Besøket ble avsluttet med kaffe og norske vafler.

Rådgiver ved Likestillingssektoret, Rachel Paul har vært Sekretariatets rådgiver gjennom våre prosjekter og internasjonale arbeid. Hun innehar stor kompetanse på et internasjonalt nivå om problematikken vold mot kvinner. Hun deltar på frivillig basis, og hennes faglige kompetanse er en stor støtte til Sekretariatets arbeid.

OPPSUMMERING

Ut fra denne årsmelding ser vi at det har vært en meget stor aktivitet i år 2000. Antall henvendelser til kontoret øker stadig, og Krisesentersekretariatet er slik vi ser det blitt en organisasjon mange har kjennskap til. I året som gikk har nok aktivitetsnivået ligget noe over det Sekretariatet har kapasitet til å engasjere seg i, ut fra at det er kun en ansatt. Det har resultert i et stort arbeidspress på daglig leder. Arbeidet med å oppdatere en god hjemmeside på Internett må derfor prioriteres. Det vil avlaste daglig leder, spesielt i forhold til statistikker og informasjon om krisesentrenes tilbud, og arbeid mot vold mot kvinner som både studenter og journalister ønsker som bakgrunnsmateriale og informasjon til prosjekter og artikkeler.

Arbeidsoppgavene er varierte og det er mange områder rundt problematikken seksualisert vold som det er viktig å belyse og følge opp videre. Her er det viktig med et tett samarbeid mellom Sekretariat og medlemssentre og et samarbeid med andre relevante organisasjoner.

Vi ser samtidig at flere og flere organisasjoner, partier og etater ønsker innlegg om krisesentrenes arbeid, omfanget av vold mot kvinner, og strategier for å endre holdninger i samfunnet for å gi voldsutsatte kvinner bedre rettsvern. Krisesentersekretariatet har i løpet av året holdt innlegg på mange

konferanser og møter. Dette er et meget viktig arbeid for å synliggjøre krisesentrenes arbeid, og samtidig vil flere engasjere seg i kampen mot vold mot kvinner.

Gjennom 22 år har krisesentrene hatt muligheten til å følge utviklingen rundt samfunnets forståelse og hjelpeapparatets rolle når det gjelder vold mot kvinner. Et historisk tilbakeblikk forteller oss at flere ting har skjedd og at det på mange måter er større åpenhet rundt problematikken nå enn før. Men mishandlede kvinners erfaringer tilsier at det fortsatt er et stykke igjen før vold mot kvinner blir ansett som et alvorlig samfunnsproblem der kvinner som har vært utsatt for mishandling, trusler og overgrep blir ivaretatt og tatt på alvor. Å påvirke samfunnet til endringer slik at kvinner som har vært utsatt for vold eller overgrep blir ivaretatt på en bedre måte både innen sosial- helse- og rettsvesenet, må derfor fortsatt være en av de viktigste arbeidsoppgavene for krisesentrene og Krisesentersekretariatet.

Krisesentersekretariatet legger vekt på internasjonal solidaritet og nettverksarbeid for å støtte medsøstre i andre land i kampen mot vold mot kvinner. I tillegg vil en utveksling av kunnskap og erfaring over landegrensene styrke arbeidet nasjonalt.

Oslo 25.01.2001

Tove Smaadahl
Daglig leder

Unni Kiil (sign)
KU rep. Region Sør/Øst

Ragnhild Forså (sign.)
KU rep. Nord

Torild Mikalsen Nedreberg (sign)
KU-rep. Krisetelefonene

Tove Hægg Versland (sign.)
KU-rep. Region Sør/Øst

Liv Teigen (sign.)
KU-rep. Region Vest